

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2011. gada 20. oktobrī*

Lieta C-123/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 9. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 8. martā, tiesvedībā

Waltraud Brachner

pret

Pensionsversicherungsanstalt.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), K. Šimans [*K. Schiemann*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

* Tiesvedības valoda — vācu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 13. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Austrijas valdības vārdā — G. Hese [*G. Hesse*], pārstāvis,

— Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*] un N. Traversss [*N. Travers*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — V. Kreišics [*V. Kreuschitz*] un M. van Bēks [*M. van Beek*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 16. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV 1979, L 6, 24. lpp.) 4. panta 1. punktu.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp V. Brahneri [*W. Brachner*] un *Pensionsversicherungsanstalt* [Pensiju apdrošināšanas iestādi] par viņai piešķirtās vecuma pensijas palielinājumu par 2008. gadu saskaņā ar pensiju indeksācijas sistēmu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 79/7 1. pantā ir noteikts:

“Šīs direktīvas mērķis ir sociālā nodrošinājuma jomā un citos sociālās aizsardzības posmos, kas paredzēti 3. pantā, pakāpeniski īstenot vienlīdzīgas attieksmes principu pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos, šeit turpmāk sauktu “vienlīdzīgas attieksmes princips.””

- 4 Minētās direktīvas 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šī direktīva attiecas uz:

- a) tiesību aktos noteiktajām sistēmām, kas nodrošina aizsardzību šādos gadījumos:

[..]

— vecums,

[..]

b) sociālo palīdzību, ciktāl ar to paredzēts papildināt vai aizstāt a) apakšpunktā minētās sistēmas.”

5 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 4. panta 1. punktu:

“Vienlīdzīgas attieksmes princips nozīmē to, ka nepastāv nekāda — ne tieša, ne netieša — diskriminācija dzimuma dēļ, jo īpaši atsaucoties uz civilo vai ģimenes stāvokli, konkrēti, attiecībā uz:

[..]

— pabalstu aprēķināšanu, ietverot palielinājumus, kas maksājami attiecībā uz laulāto un par apgādājamiem, un nosacījumus, kas reglamentē termiņus, kuros ir tiesības uz pabalstiem, un to saglabāšanu.”

Valsts tiesības

6 1955. gada 9. septembra Vispārējā sociālās apdrošināšanas likuma (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*) (*BGBI.* 189/1955), tā redakcijā, kas ir piemērojama pamata lietā (turpmāk tekstā — “*ASVG*”), 108. panta 5. punktā ir noteikts:

“Indeksācijas koeficients: ik gadu, vēlākais, līdz 30. novembrim federālais sociālā nodrošinājuma, paaudžu lietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrs ar rīkojumu

nosaka indeksācijas koeficientu (108.f pants) nākamajam kalendārajam gadam. Rīkojums tiek iesniegts federālajai valdībai apstiprināšanai. Ciktāl nav noteikts citādi, indeksācijas koeficients ir piemērojams pensiju un ar pabalstiem saistītu garantēto sociālās apdrošināšanas summu palielināšanai.”

7 *ASVG* 108.f pants ir izteikts šādi:

“1. Federālais sociālā nodrošinājuma, paaudžu lietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrs katram kalendārajam gadam nosaka indeksācijas koeficientu, ņemot vērā 108.e panta 9. punkta 1. teikumā noteikto atskaites vērtību.

2. Atskaites vērtība ir nosakāma tā, lai pensiju paaugstināšana, pamatojoties uz indeksāciju atbilstoši atskaites vērtībai, atbilstu 3. punktā minētajam patēriņa cenu pieaugumam. To noapaļo līdz trim cipariem daļskaitlī aiz komata.

3. Patēriņa cenu pieaugums tiek noskaidrots, pamatojoties uz vidējo pieaugumu divpadsmit kalendārajos mēnešos līdz gada pirms indeksācijas gada jūlijam, turklāt ir izmantojams 2000. gada patēriņa cenu indekss vai to aizstājošs indekss. [...]”

8 *ASVG* 108.h panta 1. punkta izpratnē:

“Ar katra gada 1. janvāri

- a) visas pensijas, ko maksā sociālās apdrošināšanas dienesti un kas aprēķinātas [..] pirms šā gada 1. janvāra,

[..]

tiek reizinātas ar indeksācijas koeficientu. [..]”

- 9 Ar federālā sociālā nodrošinājuma, [paaudžu lietu] un patērētāju tiesību aizsardzības ministra rīkojumu (*BGBI. II, 337/2007*) 2008. gadam indeksācijas koeficients pensijām, ko maksā saskaņā ar *ASVG*, ir noteikts 1,017.
- 10 *ASVG*, tā redakcijā, kas izriet no Federālā likuma par tiesību normu saskaņošanu ar vienošanos saskaņā ar federālajiem noteikumiem par veselības aprūpes sistēmas organizāciju un finansēšanu 2008.–2013. gadā (*Bundesgesetz zur Anpassung von Rechtsvorschriften an die Vereinbarung gemäß Art. 15a B-VG über die Organisation und Finanzierung des Gesundheitswesens für die Jahre 2008 bis 2013, BGBI. I, 101/2007*; turpmāk tekstā — “2007. gadā grozītais likums”), 634. panta 10. punktā attiecībā uz 2008. gadu ir paredzēta pensiju ārkārtas palielināšana pēc vienošanās, kas panākta ar *Österreichischen Seniorenrat* (Austrijas pensionāru padome).
- 11 Saskaņā ar minēto tiesību normu:

“Neatkarīgi no 108.h panta 1. punkta pirmajā teikumā noteiktā 2008. kalendārajā gadā visas pensijas, kuru apmērs pārsniedz EUR 746,99 mēnesī, netiek reizinātas ar indeksācijas koeficientu, bet gan tiek palielinātas šādi: ja pensija mēnesī ir

- 1) no EUR 746,99 līdz EUR 1050, tad tā tiek palielināta par EUR 21;
  - 2) no EUR 1050 līdz EUR 1700, tad tā tiek reizināta ar koeficientu 1,020;
  - 3) no EUR 1700 līdz EUR 2 161,50, tad tā tiek palielināta par procentuālu apmēru, kas starp minētajiem skaitļiem lineāri samazinās no 2,0% līdz 1,7%;
  - 4) vairāk nekā EUR 2 161,50, tad tā tiek palielināta par EUR 36,57.”
- 12 Austrijas teritorijā dzīvojošajām personām, kuras saņem tādu vecuma pensiju vai laulātā vai apgādnieka zaudējuma pensiju, kuras apmērs īsa apdrošināšanas laikposma vai zemas aprēķina bāzes dēļ ir tik mazs, ka tā vairs nesedz iztikas minimumu, principā ir tiesības uz kompensējošām piemaksām, ar nosacījumu, ka viņu ienākumi, kas jāņem vērā, nepārsniedz šo kompensējošo piemaksu saņemšanai noteikto minimumu.
- 13 Šajā ziņā *ASVG* 292. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, noskaidrojot, vai attiecībā uz šo minimumu personai ir tiesības prasīt kompensējošo piemaksu, ir jāņem vērā pensionāra un viņa laulātā, ar kuru viņš dzīvo kopīgā māsaimniecībā, neto ienākumu kopsumma.
- 14 Ja personas un viņas laulātā, ar kuru viņa dzīvo kopīgā māsaimniecībā, pensijas un citu neto ienākumu bruto summa nepārsniedz šo kompensējošās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu, tad šai personai ir tiesības prasīt piemaksu tādā apmērā, kas atbilst tās kopīgo ienākumu un šā minimuma starpībai.

- 15 *ASVG*, tā redakcijā, kas izriet no 2007. gadā grozītā likuma, 293. pantā ir paredzēta kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma ārkārtas palielināšana, proti, no EUR 726 līdz EUR 747 vientuļiem pensionāriem un no EUR 1 091,14 līdz EUR 1 120 — pensionāriem, kuri dzīvo kopīgā māsaimniecībā ar laulāto.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 V. Brahnere, dzimusi 1947. gada 8. jūnijā, saskaņā ar *ASVG* no *Pensionsversicherungsanstalt* saņem vecuma pensiju, kuras bruto summa 2007. gadā bija EUR 368,16 mēnesī. Viņai nav tiesību uz kompensējošo piemaksu, tāpēc ka viņas laulātais saņem ikmēneša neto pensiju EUR 1 340,33 apmērā, kas, pieskaitot viņas pašas ienākumus, kopā pārsniedz minētās viņai paredzētās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu.
- 17 Ar 2008. gada 8. maija lēmumu *Pensionsversicherungsanstalt* nolēma, ka V. Brahneres bruto pensija, piemērojot 2008. gadam noteikto indeksācijas koeficientu 1,017, kas ir palielinājums 1,7% apmērā no viņas pensijas, no 2008. gada 1. janvāra būs EUR 374,42 mēnesī.
- 18 V. Brahnere *Landesgericht Linz* (Lincas apgabaltiesa) cēla prasību par šo lēmumu, lūdzot no 2008. gada 1. janvāra piešķirt bruto pensiju EUR 389,16 mēnesī, t.i., *ASVG*, tā redakcijā, kas izriet no 2007. gadā grozītā likuma, 634. panta 10. punktā paredzēto EUR 21 palielinājumu pensijām, kuru apmērs mēnesī ir no EUR 746,99 līdz EUR 1050.

- 19 Pamatojot savu prasību, V. Brahnere apgalvoja, ka [pensiju] indeksācija, ko Austrijas likumdevējs īstenoja 2008. gadā, nav saderīga ar vienlīdzīgas attieksmes principu un ka ar to tiek pārkāptas konstitucionālajās tiesībās nostiprinātās īpašumtiesības un pretēji Direktīvas 79/7 4. pantam — netieši diskriminētas sievietes.
- 20 Ar 2008. gada 8. jūlija spriedumu *Landesgericht Linz* apmierināja V. Brahneres prasību, nospriežot, ka pensiju indeksācija 2008. gadā ietver prettiesisku netiešu diskrimināciju, kas vērsta pret sievietēm.
- 21 Ar *Oberlandesgericht Linz* (Lincas Augstākā tiesa) kā apelācijas tiesas darba un sociālo tiesību lietās 2008. gada 13. augusta nolēmumu šis spriedums tika grozīts. Tad V. Brahnere *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) iesniedza prasību pārskatīt spriedumu (“Revision”).
- 22 Ar 2009. gada 24. septembra spriedumu *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) noraidīja virkni pieteikumu, cita starpā arī *Oberster Gerichtshof* iesniegto pieteikumu lietā attiecībā uz V. Brahneri, kuros tika lūgts atcelt ar pensiju indeksāciju 2008. gadā saistītos *ASVG* noteikumus tiktāl, ciktāl 2007. gadā grozītajā likumā tiek paredzēta vienīgi tādu pensiju ārkārtas palielināšana, kuru apmērs konkrētajā gadā pārsniedz EUR 746,99 mēnesī. Šie pieteikumi bija pamatoti ar to, ka ir pārkāpti konstitucionālajās tiesībās nostiprinātie vienlīdzības princips un īpašumtiesības.
- 23 Pēc tam, kad *Verfassungsgerichtshof* bija noraidījusi šos pieteikumus, *Oberster Gerichtshof* pēc savas iniciatīvas turpināja kasācijas tiesvedību (“Revision”) aplūkojamajā pamata lietā.

- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka tajā notiekošajā tiesvedībā pašlaik ir jāatbild uz jautājumu, par kuru starp lietas dalībniekiem vēl joprojām pastāv strīds, proti, vai ar 2008. gada pensiju indeksāciju, ko ir veicis Austrijas likumdevējs, netiešas sieviešu diskriminācijas dēļ tiek pārkāpti Direktīvas 79/7 4. panta noteikumi.
- 25 Šajā ziņā *Oberster Gerichtshof* atzīst, ka, pirmkārt, strīds starp lietas dalībniekiem ir par to, vai pamata lietā aplūkotā pensiju ikgadējās indeksācijas sistēma ietilpst Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkta un it īpaši tajā ietvertā jēdziena “pabalstu aprēķināšana” piemērošanas jomā.
- 26 Otrkārt, minētā tiesa attiecībā uz netiešo diskrimināciju, kam esot bijusi pakļauta V. Brahnere, uzskata, ka īstenotā 2008. gada pensiju indeksācija ietver nevienlīdzīgu attieksmi pret attiecīgajiem pensionāriem tiktāl, ciktāl pensijas, kuras ir mazākas par kompensējošās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu, ir tikušas palielinātas tikai par 1,7 %, bet tajā pašā laikā pensijas, kuru apmērs ir no EUR 747 līdz EUR 2160, esot palielinātas lielākā apmērā.
- 27 Tādējādi ir pamats pārbaudīt, vai šī nevienlīdzīgā attieksme ietver to, ka ievērojami vairāk sieviešu nekā vīriešu ir nelabvēlīgā situācijā.
- 28 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsauca uz šādiem konstatējumiem, kas izriet no 2007. gada decembra statistikas datiem par personām saistībā ar *ASVG* piemērošanas jomu:

— vecuma pensiju atbilstoši savai profesionālajai darbībai saņem 1 325 762 personas, no tām 614 293 vīrieši un 711 469 sievietes;

- pensiju EUR 750 mēnesī (turpmāk tekstā — “minimālā pensija”) vai pensiju, kas mazāka par minimālo pensiju, saņem 562 463 personas, no tām 408 910 sievietes un 153 553 vīrieši, t.i., 57 % no vecuma pensijas saņēmējiem ir sievietes un 25 % — vīrieši.
- 29 Pēc minētās tiesas ieskata no tā izriet, ka pensiju indeksācija 2008. gadā ir radījusi nelabvēlīgāku situāciju procentuāli apmēram 2,3 reizes vairāk sieviešu nekā vīriešu.
- 30 Treškārt, *Oberster Gerichtshof* norāda, ka *Pensionsversicherungsanstalt* ir uzsvērusi, ka šāda nevienlīdzīga attieksme varētu būt pamatota ar objektīvi attaisnojošiem iemesliem, pirmkārt, tāpēc, ka [obligātās apdrošināšanas] iemaksas sievietes veic īsāku laikposmu nekā vīrieši, jo viņas pensionējas agrāk nekā vīrieši, otrkārt, tāpēc, ka sievietes savu pensiju saņem ilgāk nekā vīrieši tā iemesla dēļ, ka sieviešu paredzamais vidējais mūža ilgums pārsniedz vīriešu paredzamo vidējo mūža ilgumu, un, treškārt, tāpēc, ka kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma palielinājums 2008. gadā ir EUR 21 mēnesī vientuļiem pensionāriem un apmēram EUR 29 mēnesī — pensionāriem, kuri dzīvo ar otru personu kopīgā mājāsaimniecībā.
- 31 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka, pirmkārt, pamatojums attiecībā uz to, ka sievietes īsāku laikposmu veic iemaksas, ir jānoraida tāpēc, ka izskatāmajā lietā aplūkotās ikgadējās indeksācijas mērķis ir saglabāt pensiju saņēmēju pirktspēju, pensijas apmēru pielāgojot patēriņa cenu pieaugumam, un ka šī indeksācija nav tāda pabalsta sastāvdaļa, kura apmērs būtu saistīts ar veikto iemaksu lielumu un ilgumu.
- 32 Otrkārt, pēc *Oberster Gerichtshof* ieskata tas, ka sievietes savu pensiju saņem vidēji ilgāku laikposmu nekā vīrieši, tāpēc ka sieviešu paredzamais mūža ilgums pārsniedz vīriešu paredzamo mūža ilgumu, arī nevar pamatot izskatāmajā lietā aplūkoto atšķirīgo attieksmi, jo tas ir tieši ar dzimumu saistīts apsvēruma, kas saskaņā ar Tiesas

judikatūru pēc būtības nevar tikt ņemts vērā (skat. 1995. gada 14. decembra spriedumu lietā C-317/93 *Nolte, Recueil*, I-4625. lpp., 28. punkts).

- 33 Treškārt, attiecībā uz pamatojumu saistībā ar kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma palielinājumu iesniedzējtiesa norāda uz statistikas datiem, no kuriem izriet, ka 136 771 persona, no tām 64 166 vīrieši un 72 605 sievietes, ir saņēmusi kompensējošo piemaksu pie vecuma pensijas.
- 34 Tomēr, tā kā no *ASVG* piemērošanas jomā ietilpstošajām personām, kas ir minimālās pensijas saņēmējas, 57% ir sievietes, kuras ir pensionējušās, bet tādā situācijā ir tikai 25% vīrieši, kuri ir pensionējušies, iesniedzējtiesa uzskata, ka ievērojami vairāk sieviešu nekā vīriešu nesaņem kompensējošo piemaksu un tādējādi nevar saņemt [arī] ar pensiju 2008. gada indeksāciju saistīto šīs piemaksas minimuma palielinājumu.
- 35 Turklāt pēc *Oberster Gerichtshof* ieskata, ja tas, ka, nosakot tiesības uz kompensējošo piemaksu, tiek ņemti vērā laulātā ienākumi, šķiet pilnīgi pamatoti, tāpēc ka šā pabalsta mērķis ir nodrošināt iztikas līdzekļu minimumu (skat. 1992. gada 19. novembra spriedumu lietā C-226/91 *Molenbroek, Recueil*, I-5943. lpp.), tad no tā neizriet, ka arī saistībā ar ikgadējās pensiju indeksācijas pasākumu ir pamatoti ņemt vērā šādus ienākumus.
- 36 Faktiski pēc minētās tiesas ieskata ikgadējās pensiju indeksācijas mērķis būtībā ir saglabāt pensiju [saņēmēju] pirktspēju, un tādējādi tas ir paredzēts pilnīgi atšķirīgam mērķim, nevis kompensējošās piemaksas mērķim.

37 Pēc iesniedzējtiesas ieskata, ievērojot šos faktorus, rodas jautājums, vai kompensējošo piemaksu saņemšanai noteiktā minimuma palielināšana var pamatot to, ka, indeksējot pensijas 2008. gadā, minimālajām pensijām ir paredzēts mazāks palielinājums, un to, ka tādējādi daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu ir nelabvēlīgā situācijā, ja saskaņā ar noteikumiem par šo kompensējošo piemaksu citi pensijas saņēmēja ienākumi un viņa laulātā, kurš ar viņu dzīvo kopīgā māsaimniecībā, ienākumi tiek ņemti vērā vienīgi minimālo pensiju gadījumā, tajā pašā laikā lielāku pensiju saņēmējiem tiek nodrošināts augstāka apmēra palielinājums, neņemot vērā citus šo personu vai viņu laulāto ienākumus.

38 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas [79/7] 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pensiju ikgadējās indeksācijas sistēma, kāda tiek aplūkota pamata lietā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā un līdz ar to uz to attiecas šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteiktais diskriminācijas aizliegums?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas [79/7] 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums par ikgadējo pensiju indeksāciju, saskaņā ar kuru konkrētai minimālās pensijas saņēmēju grupai ir paredzēts procentuāli mazāks palielinājums nekā citiem pensijas saņēmējiem, ja šis regulējums nelabvēlīgi ietekmē 25% pensijas saņēmējus vīriešus, bet 57% pensijas saņēmējas sievietes, ja vien to nevar pamatot ar objektīvi attaisnojošiem iemesliem, kam nav nekā kopēja ar diskrimināciju dzimuma dēļ?

- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, vai nelabvēlīgāku attieksmi pret pensijas saņēmējām sievietēm saistībā ar ikgadējo viņu pensiju palielinājumu var pamatot ar pensijas saņēmēju sievietu agrāko pensionēšanās vecumu vai ilgāko pensijas saņemšanas laikposmu, vai ar to, ka tiktu pārmērīgi palielināti sociālajās tiesībās paredzētie minimālie ienākumi (kompensējošo piemaksu saņemšanai noteiktais minimums), ja noteikumos par sociālajās tiesībās paredzēto minimālo ienākumu garantēšanu (kompensējošajām piemaksām) ir paredzēts piešķirt citus pensijas saņēmēja paša ienākumus, kā arī viņa laulātā, ar kuru viņš dzīvo kopīgā māsaimniecībā, ienākumus, bet pārējo pensijas saņēmēju pensiju paaugstināšana notiek, nepieskaitot pensijas saņēmēja paša ienākumus vai viņa laulātā ienākumus?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- ³⁹ Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 79/7 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pensiju ikgadējās indeksācijas sistēma, kura tiek aplūkota izskatāmajā pamata lietā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā tā, lai uz šo sistēmu regulējošajiem noteikumiem attiektos minētās direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētais diskriminācijas aizliegums.
- ⁴⁰ No pastāvīgās judikatūras izriet, ka priekšnoteikums tam, lai pabalsts ietilptu direktīvas 79/7 piemērošanas jomā, ir tāds, ka tam tiesiskajā regulējumā pilnībā vai daļēji ir jābūt tiesiskā regulējuma sastāvdaļai, kas aizsargā pret šīs direktīvas 3. panta 1. punktā uzskaitītajiem riskiem, vai tam ir jābūt kādam no sociālās palīdzības veidiem ar tādu pašu mērķi un tieši un efektīvi saistītam ar aizsardzību pret kādu no

šiem riskiem (it īpaši skat. 1999. gada 16. decembra spriedumu lietā *C-382/98 Taylor, Recueil*, I-8955. lpp., 14. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 41 Tā kā ir skaidrs, ka pamata lietā aplūkotais pabalsts ir daļa no tiesiskā regulējuma tiktāl, ciktāl tas paredzēts likumā, proti, pensiju 2008. gada indeksācijas sistēmu regulējošajos noteikumos, kas ietverti *ASVG*, vēl ir jāpārbauda, vai šis pabalsts ir tieši un efektīvi saistīts ar aizsardzību pret kādu no Direktīvas 79/7 3. panta 1. punktā uzskaitītajiem riskiem.
- 42 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka saskaņā ar *ASVG* piešķirta pensija — tāda, kādu saņem V. Brahnerē, — ir pabalsts, kas acīmredzami ir tieši un efektīvi saistīts ar vienu no minētajiem riskiem, proti, ar risku saistībā ar vecumu.
- 43 Tas attiecas arī uz tādas pensijas ikgadējo indeksācijas sistēmu, kāda tiek aplūkota pamata lietā.
- 44 Faktiski gan pašas pensijas, gan tās vēlākas indeksācijas mērķis ir aizsargāt personas, kuras ir sasniegušas likumā noteikto pensionēšanās vecumu, pret vecuma riska iestāšanos, tādējādi garantējot, ka šo personu rīcībā būs vajadzīgie līdzekļi, it īpaši attiecībā uz viņu kā pensionāru vajadzībām.
- 45 Kā iesniedzējtiesa ir atzinusi, pamata lietā aplūkotās indeksācijas sistēmas mērķis ir saglabāt pensiju [saņēmēju] pirktspēju, pensijas apmēru pielāgojot patēriņa cenu pieaugumam.

- 46 Turklāt, ņemot vērā iesniedzējtiesas izklāstīto pamata lietā aplūkotās indeksācijas sistēmas mērķi, proti, saglabāt pensijas [saņēmēju] pirktspēju attiecībā uz patēriņa cenu pieaugumu, nevar uzskatīt, ka tā ir sistēma, kas personām, kuru iztikas līdzekļi ir mazāki par konkrētu likumā noteiktu summu, ar zināmiem nosacījumiem nodrošina īpašu pabalstu, kas paredzēts viņu vajadzību apmierināšanai, par kuru Tiesa ir nospriedusi, ka tā nav paredzēta Direktīvas 79/7 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā (skat. 1992. gada 16. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-63/91 un C-64/91 *Jackson* un *Cresswell*, *Recueil*, I-4737. lpp., 17. punkts).
- 47 Faktiski pensiju ārkārtas palielināšana, kas paredzēta ar pamata lietā aplūkoto indeksācijas sistēmu, tiek veikta pat tad, ja pensionāri nesaskaras ar finansiālām un materiālām grūtībām. Turklāt vienīgi personām, kas ir sasniegušas tiesību aktos noteikto pensionēšanās vecumu, var piemērot šo indeksācijas sistēmu tā, ka saskaņā ar to paredzētā palielinājuma piešķiršana katrā ziņā ir atkarīga no vecuma riska iestāšanās (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Taylor*, 23.–25. punkts).
- 48 Minētā indeksācijas sistēma tādējādi atšķiras arī no citām sistēmām, kuras Tiesa ir aplūkojusi un kuras attiecas uz pielāgošanu, jo bijis iestājies kāds no Direktīvas 79/7 3. panta 1. punktā minētajiem riskiem, un par kurām Tiesa ir nospriedusi, ka šis apstāklis vien nav pietiekams, lai pamatpabalsts, kuru attiecīgi pielāgo un kas neattiecas uz šādu risku, tiktu ietverts Direktīvas 79/7 piemērošanas jomā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Jackson* un *Cresswell*, 19. punkts).
- 49 Izskatāmajā lietā netiek aplūkota arī sistēma, kurai ir raksturīgs tas, ka likumā ir noteikta attiecīgo personu teorētisko vajadzību summa, kura ir pabalsta aprēķināšanas pamatā, neatkarīgi no jebkādiem apsvērumiem par kāda no Direktīvas 79/7 3. panta 1. punktā uzskaitīto risku iestāšanos, kas ir sistēma, par kuru Tiesa ir nospriedusi, ka

tā katrā ziņā neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Jackson* un *Cresswell*, 20. punkts).

- 50 Turklāt, ņemot vērā pamata lietā aplūkotās indeksācijas sistēmas mērķi, tajā paredzētās pensiju apmēra vēlākās izmaiņas var tikt uzskatītas par atbilstošām “pabalstu aprēķināšanai” Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkta izpratnē.
- 51 Nebūtu pieņemama pretēja interpretācija, saskaņā ar kuru vienīgi uz pabalsta pirmreizējo aprēķinu, kas ietilpst Direktīvas 79/7 piemērošanas jomā, ar nosacījumu, ka tas attiecas uz vienu no šīs direktīvas 3. panta 1. punktā minētajiem riskiem, būtu attiecināms šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētais aizliegums.
- 52 Faktiski, kā ģenerālvokāte norādījusi savu secinājumu 59. punktā, ar šādu ierobežojošu interpretāciju, kas bez acīmredzama pamatojuma nozīmētu atzīt būtisku nepilnību attiecībā uz sieviešu diskriminācijas aizliegumu, tiktu apdraudēts gan Direktīvas 79/7 mērķis, kas noteikts tās preambulas pirmajā apsvērumā, proti, nodrošināt pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos, kuras izšķirīgo nozīmi Tiesa vairākkārt ir uzsvērusi (it īpaši skat. 2010. gada 18. novembra spriedumu lietā C-356/09 *Kleist*, Krājums, I-11939. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra), gan šīs direktīvas lietderīgā iedarbība.
- 53 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 79/7 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pensiju ikgadējās indeksācijas sistēma, kāda tiek aplūkota pamata lietā, ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā un līdz ar to uz to attiecas šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteiktais diskriminācijas aizliegums.

Par otro jautājumu

- 54 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir pensiju ikgadējo indeksāciju regulējoša valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru konkrētai minimālo pensiju saņēmēju grupai netiek piemērota pensiju ārkārtas palielināšana un kurā ir paredzēts, ka minētajiem subjektiem pensiju palielinājums ir mazāks par citiem pensiju saņēmējiem piemērojamo pensiju palielinājumu, tādējādi nelabvēlīgākā situācijā nostādot daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu.
- 55 Vispirms ir jākonstatē, ka pamata lietā aplūkoti valsts tiesību akti neietver tiešu diskrimināciju, jo tie tiek vienādi piemēroti gan vīriešu, gan sieviešu dzimuma darba ņēmējiem. Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šie tiesību akti var ietvert netiešu diskrimināciju.
- 56 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka netieša diskriminācija pastāv tad, ja, piemērojot valsts pasākumu, kaut arī tas ir neitrāli formulēts, nelabvēlīgā situācijā ir daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu (it īpaši skat. 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā *C-537/07 Gómez-Limón Sánchez-Camacho*, Krājums, I-6525. lpp., 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 57 Šajā ziņā iesniedzējtiesa, ievērojot pamata lietā aplūkotās pensiju indeksāciju regulējošās tiesību normas, it īpaši *ASVG* 634. panta 10. pantu, tā redakcijā ar 2007. gadā izdarītajiem likuma grozījumiem, uzskata, ka tādas personas kā V. Brahnere, kas saņem minimālo pensiju, t.i., pensiju, kuras apmērs ir mazāks par kompensējošās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu, ir nelabvēlīgā situācijā tāpēc, ka tās nav iekļautas to subjektu lokā, kuru pensijām tiek piemērots ārkārtas palielinājums, ko piešķir personām, kas saņem lielākas pensijas, un ka tām principā vienīgi ir tiesības uz mazāku palielinājumu, kas ir paredzēts *ASVG* 108.h panta 1. punktā un kas 2008. gadam ir noteikts 1,7 % apmērā.

- 58 Tādējādi rodas jautājums, vai faktiski daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu ir šajā nelabvēlīgajā situācijā.
- 59 Lai varētu atbildēt uz šo jautājumu, ir jāpārbauda, kā izklāsta iesniedzējtiesa, vai pie to pensionāru grupas, kuri ir minētajā nelabvēlīgajā situācijā, pieder daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu.
- 60 Tā kā pirmšķietami pierādījumi liecina, ka daudz vairāk sieviešu nekā vīriešu ir šajā nelabvēlīgajā situācijā, šim faktam ir jāpiešķir sevišķa nozīme, un tas turklāt ir nepieciešams analīzes elements (saistībā ar Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīvu 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darbu, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem (OV L 39, 40. lpp.), skat. 1999. gada 9. februāra spriedumu lietā C-167/97 *Seymour-Smith* un *Perez, Recueil*, I-623. lpp., 59. un 60. punkts) attiecībā uz atšķirību tādu sieviešu skaita ziņā, kuras saņem minimālo pensiju, izsakot to kā procentuālo daudzumu attiecībā pret kopējo sieviešu skaitu, kuras saskaņā ar *ASVG* saņem pensiju, un atbilstošo pensionāru vīriešu skaitu.
- 61 Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādītajiem statistikas datiem šis procentuālais daudzums ir attiecīgi 57 % pensionāru sieviešu un 25 % — pensionāru vīriešu.
- 62 Citiem vārdiem sakot, no personām, uz kurām attiecas *ASVG*, 75 % pensionāru vīriešu bija tiesīgi saņemt pensiju ārkārtas palielinājumu, bet tajā pašā laikā tādas tiesības bija tikai 43 % pensionāru sieviešu.

- 63 Šāda atšķirība ir pietiekami nozīmīga, lai to varētu uzskatīt par būtisku pierādījumu, kas pamato secinājumu — pie kura nonākt gan var vienīgi iesniedzējtiesa —, saskaņā ar kuru, uz minimālo pensiju neattiecinot ārkārtas palielinājumu, kurš ir paredzēts pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā, faktiski nelabvēlīga situācija tiek radīta procentuāli ievērojami lielākam skaitam pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu.
- 64 Pieņemot, ka iesniedzējtiesa, apsverot visu, būtu apstiprinājusi šos statistikas datus, no tiem izrietošie rādītāji netiktu atzīti par spēkā neesošiem, ja šajā analizē tiktu ņemts vērā arī 2007. gadā grozītajā likumā paredzētais kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma ārkārtas palielinājums 2008. gadā, kuru principā var iegūt minimālo pensiju saņēmēji.
- 65 Pensionāru vīriešu un pensionāru sieviešu, kas saņem minimālo pensiju, bet nevar pieprasīt kompensējošās piemaksas — galvenokārt tāpēc, ka esošie māsaimniecības kopējie ienākumi pārsniedz šīs piemaksas saņemšanai noteikto minimumu, — attiecīgi procentuāls salīdzinājums ar kopējo to katra dzimuma pensionāru skaitu, kuriem tiek maksāta pensija saskaņā ar *ASVG*, faktiski liecina par to, ka atbilstoši iesniedzējtiesas norādītajiem statistikas datiem šis procentuālais daudzums ir 47 % pensionāru sieviešu un 14 % pensionāru vīriešu.
- 66 Turklāt no šiem pašiem datiem izriet, ka 82 % sieviešu, kam tiek maksāta minimālā pensija, kompensējošo piemaksu principā nesaņem, tāpēc ka tiesiskajā regulējumā ir paredzēts saskaitīt kopējos ienākumus, bet tajā pašā laikā šādā situācijā ir tikai 58 % vīriešu, kuri saņem šādu minimālo pensiju.
- 67 Šie ar statistikas datiem pamatotie secinājumi, ja iesniedzējtiesa tos apstiprinās, liecina par to, ka, ja tiek ņemts vērā 2007. gadā grozītajā likumā paredzētais kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma ārkārtas palielinājums 2008. gadā, konstatētā atšķirība starp tādu pensionāru sieviešu procentuālo daudzumu, kuras ir

nelabvēlīgā situācijā, jo minimālajām pensijām netiek piemērots šajā pašā likumā paredzētais ārkārtas palielinājums, un attiecīgo pensionāru vīriešu procentuālo daudzumu nevis samazinātos, bet tieši pretēji — palielinātos vēl vairāk.

- 68 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesā iesniegtos statistikas datus un trūkstot pretējiem pierādījumiem, tā varētu pamatoti uzskatīt, ka šai tiesību normai pretrunā ir valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru pensiju ārkārtas palielinājums netiek piemērots ievērojami lielākam procentuālajam daudzumam pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu.

Par trešo jautājumu

- 69 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, veicot pārbaudi, lai atbildētu uz otro jautājumu, tai būtu jānonāk pie secinājuma, saskaņā ar kuru faktiski ievērojami lielāks procentuālais daudzums pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu var būt nelabvēlīgā situācijā tādēļ, ka minimālajām pensijām netiek piemērots pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā paredzētais ārkārtas palielinājums, šī nelabvēlīgā situācija var tikt pamatota ar to, ka strādājošās sievietes agrāk pensionējas [un] ka viņas ilgāku laiku saņem savu pensiju, vai tāda iemesla dēļ, ka uz kompensējošās piemaksas minimumu 2008. gadā arī tika attiecināts ārkārtas palielinājums.

- 70 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru valsts pasākums, kas ietver netiešu diskrimināciju tādēļ, ka tas, kaut arī neitrāli formulēts, tomēr faktiski rada nelabvēlīgu situāciju daudz lielākam skaitam sieviešu nekā vīriešu, ir pretrunā Direktīvas 79/7 4. panta 1. punktam, ja vien šis pasākums nav pamatots

ar objektīviem iemesliem un tam nav nekāda sakara ar diskrimināciju dzimuma dēļ. Tāda situācija ir gadījumā, ja izvēlētie līdzekļi atbilst leģitīmam dalībvalsts, kuras tiesību akti tiek aplūkoti, sociālās politikas mērķim un tie ir piemēroti un nepieciešami izvirzītā mērķa sasniegšanai (šajā ziņā it īpaši skat. 1996. gada 8. februāra spriedumu lietā *C-8/94 Laperre, Recueil*, I-273. lpp., 14. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 71 Turklāt šāds iemesls būtu uzskatāms par atbilstošu izvirzītā mērķa sasniegšanai tikai tad, ja tas patiešām būtu piemērots un ja tas tiktu īstenots saskaņīgi un sistemātiski (šajā ziņā it īpaši skat. 2010. gada 18. novembra spriedumu apvienotajās lietās *C-250/09* un *C-268/09 Georgiev*, Krājums, I-11869. lpp., 56. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 72 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet arī, ka, kaut arī attiecībā uz faktisko apstākļu novērtēšanu un valsts tiesību normu interpretāciju vienīgi valsts tiesas kompetencē ir konstatēt, vai un kādā apmērā apstrīdētā norma ir pamatota ar šādu objektīvu iemeslu, tomēr prejudiciāla nolēmuma procedūras ietvaros Tiesas kompetencē ir sniegt tāda veida norādījumus un valsts tiesai lietderīgas atbildes, kuri valsts tiesai atvieglinātu nolēmuma pieņemšanu, ievērojot tai iesniegtos materiālus un tajā sniegtos rakstveida un mutvārdu paskaidrojumus (šajā ziņā it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Seymour-Smith* un *Perez*, 67. un 68. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 73 Visbeidzot, Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka, izvēloties sociālās politikas un nodarbinātības mērķu īstenošanai piemērotus pasākumus, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Seymour-Smith* un *Perez*, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 74 Tomēr dalībvalsts kā iespējami diskriminējošās tiesību normas autoram ir jāpierāda, ka minētā tiesību norma atbilst leģitīmam tās sociālās politikas mērķim, ka šis mērķis nav saistīts ar jebkāda veida diskrimināciju dzimuma dēļ un ka izvēlētos līdzekļus pamatoti var uzskatīt par piemērotiem minētā mērķa sasniegšanai (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Seymour-Smith* un *Perez*, 77. punkts).
- 75 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai attiecībā uz šiem no judikatūras izrietošajiem principiem ar vienu vai otru no trijiem iesniedzējtiesā izvirzītajiem pamatojumiem, kuri ir pārņemti trešā prejudiciālā jautājuma formulējumā, ir iespējams pamatot pamata lietā aplūkoto netiešo diskrimināciju, pieņemot, ka iesniedzējtiesa, beidzot pārbaudi, kas tai ir jāveic, sniedz apstiprinošu atbildi, ņemot vērā Tiesas norādījumus, kas sniegti, atbildot uz otro prejudiciālo jautājumu.
- 76 Vispirms, aplūkojot pamatojumu saistībā ar to, ka strādājošās sievietes pensionējas agrākā vecumā un tādēļ viņu [obligātās apdrošināšanas] iemaksu apmērs kopumā ir mazāks nekā strādājošajiem vīriešiem, šis apstāklis attiecībā uz līdzsvaru, kādam sociālās apdrošināšanas sistēmā, kas organizēta iemaksu veidā, ir jāpastāv starp veiktajām iemaksām un izmaksātajiem pabalstiem, ir viens no faktoriem, ar ko tiek izskaidrots, ka strādājošās sievietes saņem vidēji mazāka apmēra pensiju.
- 77 Tomēr ar šo pamatojumu nekādā gadījumā nebūtu attaisnojams, ka pensiju ārkārtas palielinājums, kas paredzēts pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā, neattiecas uz sievietēm, kuras saņem minimālo pensiju.
- 78 Faktiski, kā to norāda iesniedzējtiesa, ar šo indeksācijas sistēmu ir paredzēts, pielāgojot pensijas apmēru patēriņa cenu pieaugumam, saglabāt pensiju [saņēmēju] pirktspēju.

- 79 Līdz ar to ir acīmredzams, ka šī pielāgošana nav pabalsts, kas būtu kompensācija par veiktajām iemaksām. Tādējādi uz to nevar norādīt, lai pamatotu, ka pensiju indeksācija neattiecas uz minimālo pensiju saņēmējiem.
- 80 Līdz ar to pamatojums, kurā norādīts uz apstākli, ka salīdzinājumā ar vīriešiem sievietes kopumā ir veikušas mazākas [sociālās apdrošināšanas] iemaksas, nav atbilstošs saistībā ar pārbaudi, vai varbūtēji pastāv attaisnojums tam, ka pamata lietā aplūkotais indeksācijas pasākums neattiecas uz minētajām sievietēm.
- 81 Pēc tam ir jāpārbauda pamatojums, saskaņā ar kuru strādājošās sievietes savu pensiju saņem ilgāk tā iemesla dēļ, ka sieviešu paredzamais vidējais mūža ilgums pārsniedz vīriešu paredzamo vidējo mūža ilgumu.
- 82 Šis pamatojums, tāpat kā apgalvojums par to, ka sievietes pensionāres kopumā ir veikušas mazākas [sociālās apdrošināšanas] iemaksas, attiecas uz līdzsvaru, kādam, nosakot pabalstu apmēru, sociālās apdrošināšanas sistēmā, kas organizēta iemaksu veidā, ir jāpastāv starp iemaksām un pabalstiem.
- 83 Tomēr nav saiknes starp šo pamatojumu un to, ka pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā paredzētais ārkārtas palielinājums neattiecas uz minimālo pensiju saņēmējiem.
- 84 Faktiski, kā to norādījusi iesniedzējtiesa un kā tas atzīts šā sprieduma 78. punktā, šīs indeksācijas sistēmas mērķis ir nodrošināt, ka tiek saglabāta pensiju [saņēmēju] pirktspēja, pensijas apmēru pielāgojot patēriņa cenu pieaugumam.

- 85 Tomēr šādam mērķim nav nekā kopīga ar pamatojumā izvirzīto mērķi, proti, nosakot pabalstu apmēru, nodrošināt finansiālu līdzsvaru starp iemaksām un pabalstiem.
- 86 Tas, ka sieviešu paredzamais vidējais mūža ilgums pārsniedz vīriešu mūža ilgumu, nevar tikt norādīts kā apsvērums, ar ko varētu pamatot ārkārtas palielinājuma, kura mērķis ir nodrošināt pensiju [saņēmēju] pirktspēju, neattiecināšanu uz minimālo pensiju saņēmējiem.
- 87 Visbeidzot, ir jāpārbauda trešais pamatojums attiecībā uz to, ka esot attaisnojama pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā, it īpaši *ASVG*, tā redakcijā, kas izriet no 2007. gadā grozītā likuma, 634. panta 10. punktā, paredzētā ārkārtas palielinājuma 2008. gadam neattiecināšana uz minimālajām pensijām, proti, šajā pašā grozītajā likumā 2008. gadam ir paredzēts arī kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma ārkārtas palielinājums, kuru principā ir iespējams saņemt minimālo pensiju saņēmējiem.
- 88 Lai pārbaudītu šā apsvēruma pamatotību, saskaņā ar iesniedzējtiesas konstatējumu ir jāņem vērā fakts, ka šis ārkārtas palielinājums kompensējošo piemaksu faktiski palielina tikai tad, ja tiek izpildīts nosacījums par kopējo ienākumu saskaitīšanu, proti, ka pensijas bruto summa, pie kuras pieskaita citus pensionāra un viņa laulātā, kurš dzīvo ar viņu kopīgā māsaimniecībā, ienākumus, nepārsniedz minētajam minimumam atbilstošo summu, bet tajā pašā laikā uz ārkārtas palielinājuma piešķiršanu lielāka apmēra pensijām neattiecas šāds nosacījums, ka tiek ņemti vērā citi ienākumi.
- 89 Šajā ziņā, kā arī Tiesa to jau ir atzinusi, kompensējošā piemaksa ir pabalsts, ar kuru tā saņēmējam nepietiekamas pensijas gadījumā ir paredzēts nodrošināt iztikas minimumu (skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-160/02 Skalka, Recueil*, I-5613. lpp., 26. punkts).

- 90 Ar minēto pabalstu tādējādi tiek īstenots legītīms sociālās politikas mērķis, kam nav nekā kopēja ar jebkādu diskrimināciju dzimuma dēļ (šajā ziņā attiecībā uz minimālā sociālā nodrošinājuma pabalsta paaugstināšanu skat. 1987. gada 11. jūnija spriedumu lietā 30/85 *Teuling, Recueil*, 2497. lpp., 15.–17. punkts).
- 91 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka sociālajam minimumam atbilstoša ienākuma piešķiršana ir neatņemama dalibvalsts sociālās politikas sastāvdaļa un ka tām ir pieejama rīcības brīvība attiecībā uz sociālās aizsardzības pasākumu veidu un konkrētiem to īstenošanas noteikumiem (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Molenbroek*, 15. punkts).
- 92 Savukārt attiecībā uz valsts sistēmām, kurās ir ietverts sociālā nodrošinājuma minimālais pabalsts, Tiesa ir nospriedusi, ka šāda pabalsta paaugstināšanas, pat ja no tiem ieguvēji ir galvenokārt vīrieši, jo tiek piemēroti noteikumi, kuros ir paredzēts ņemt vērā laulātā ienākumus, būtu principā attaisnojamas attiecībā uz Direktīvu 79/7 (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Teuling*, 17. punkts, kā arī lietā *Molenbroek*, 16. un 17. punkts).
- 93 Cita starpā tas, ka, piemērojot normu par laulāto kopējo ienākumu saskaitīšanu, nepastāv iespēja saņemt kompensējošo piemaksu, pat ja tā [ši norma] skartu lielākoties sievietes pensionāres, varētu būt attaisnojams attiecībā uz mērķi nodrošināt, ka pensija nav zemāka par sociālo minimumu.
- 94 Tomēr, ja kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma ārkārtas palielinājums tiek minēts kā iemesls tam, ka ārkārtas palielinājums, kas paredzēts pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā, netiek attiecināts uz minimālo pensiju saņēmējiem, to pamatojot ar to, ka šā paaugstinājuma mērķis ir kompensēt šīs neattiecināšanas sekas, šādi normai par kopējo ienākumu saskaitīšanu tomēr ir jābūt attaisnojami attiecībā uz pašu šīs indeksācijas sistēmas mērķi.

- 95 Tomēr šāda situācija netiek aplūkota, ja nepastāv saikne starp šo normu par kopējo ienākumu saskaitīšanu un pašu minētās indeksācijas sistēmas mērķi, ar kuru, kā jau ir minēts, ir paredzēts saglabāt pensiju [saņēmēju] pirktpēju, pensijas apmēru pielāgojot patēriņa cenu pieaugumam.
- 96 Turpretim apstākļi, ka minimālās pensijas saņēmējam vai viņa laulātajam ir citi ienākumi, nekādā ziņā nenozīmē, ka ārkārtas palielinājums, kā tas ir lielāku pensiju gadījumā, nebūtu jāpiemēro šāda apmēra pensijai, lai nodrošinātu šo pensiju [saņēmēju] pirktpēju.
- 97 Argumentu, saskaņā ar kuru nebūtu jāpiešķir ārkārtas pensijas palielinājums gadījumos, kad pensijas saņēmēja un viņa laulātā rīcībā ir kopumā pietiekami līdzekļi, lai viņi neatrastos to subjektu lokā, kuru ienākumi nepārsniedz sociālo [iztikas] minimumu, nevar minēt kā objektīvu pamatojumu atšķirīgai attieksmei starp personām, kas saņem minimālo pensiju, un personām, kas saņem lielāka apmēra pensiju, tiktāl, ciktāl pēdējiem no minētajiem subjektiem principā pietiekami līdzekļi ir tāpēc vien, ka viņu pensijas ir lielākas (pēc analogijas skat. 1989. gada 13. decembra spriedumu lietā C-102/88 *Ruzius Wilbrink, Recueil*, 4311. lpp., 16. punkts).
- 98 Tā kā vienīgi uz minimālo pensiju saņēmējiem attiecas nosacījums par kopējo ienākumu saskaitīšanu, lai novērtētu viņu varbūtējās tiesības saņemt kompensējošo piemaksu, ar kuras palielinājumu ir iespējams mazināt tāda indeksācijas pasākuma nepiemērošanas sekas, ko piemēro visu citu [veidu] pensiju saņēmējiem, ņemot vērā šā sprieduma 70.–74. punktā minēto judikatūru, dalībvalsts kā iespējami diskriminējošās tiesību normas ierosinātāja ir noteikusi, ka kompensējošās piemaksas ārkārtas palielinājumu, kurš saskaņā ar Direktīvas 79/7 4. panta 1. punktu ir minēts kā atbilstošs apsvērums, pamatoti varētu uzskatīt par patiešām atbilstošu, lai īstenotu

pamata lietā aplūkotās indeksācijas sistēmas mērķi, proti, nodrošināt pensiju [saņēmēju] pirktspēju, un ka tas ir veikts saskanīgi un sistemātiski.

- 99 Turklāt šo secinājumu apstiprina citi apsvērumi.
- 100 Faktiski, kā arī tas jau ir norādīts šā sprieduma 66. punktā, no iesniedzējtiesas sniegtajiem statistikas datiem izriet, ka 82% sieviešu, kam tiek maksāta minimālā pensija, piemērojot normu par kopējo ienākumu saskaitīšanu, kompensējošo piemaksu principā nesaņem, bet tajā pašā laikā šādā situācijā ir tikai 58% vīriešu, kuri saņem minimālo pensiju.
- 101 No tā izriet, ka lielākajai daļai sieviešu, kas saņem minimālo pensiju, kompensējošās piemaksas saņemšanai noteiktā minimuma palielinājums nav tāds, lai mazinātu ietekmi, ko rada ārkārtas palielinājuma neattiecināšana uz minimālo pensiju saņēmējiem.
- 102 Gluži pretēji, šie dati liecina, ka, tā kā daudz lielāks ir tādu vīriešu procentuālais īpatsvars, kam tiek maksāta minimālā pensija un kuri saņem kompensējošo piemaksu, viņiem minētā minimuma ārkārtas palielinājuma priekšrocības var būt ievērojami lielākas, tā ka šis pasākums vēl vairāk pastiprina nevienlīdzīgo attieksmi pret sievietēm, kuras saņem minimālo pensiju.
- 103 Saistībā ar šo Tiesa ir nospriedusi, ka izņēmumi no likuma normām dažkārt var apdraudēt tā saskaņotību, it īpaši tad, ja to apmērs ir tāds, ka tie var izraisīt rezultātu, kas ir pretējs ar minēto likumu izvirzītajam mērķim (skat. 2010. gada 12. janvāra spriedumu lietā C-341/08 *Petersen*, Krājums, I-47. lpp., 61. punkts, kā arī 2011. gada 21. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-159/10 un C-160/10 *Fuchs* un *Köhler*, Krājums, I-11761. lpp., 86. punkts).

104 Līdz ar to uz trešo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja, veicot pārbaudi, kas ir iesniedzējtiesas pienākums, lai atbildētu uz otro jautājumu, tā nonāktu pie secinājuma, saskaņā ar kuru faktiski ievērojami lielāks procentuālais īpatsvars pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu ir nelabvēlīgā situācijā, jo uz minimālajām pensijām neattiecas pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā paredzētais ārkārtas palielinājums, šī nelabvēlīgā situācija nevar tikt pamatota ar to, ka strādājošās sievietes agrāk pensionējas [un] ka viņas ilgāku laika posmu saņem savu pensiju, ne arī ar to, ka tajā pašā 2008. gadā uz kompensējošās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu arī attiecās ārkārtas palielinājums.

Par tiesāšanās izdevumiem

105 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīvas 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pensiju ikgadējās indeksācijas sistēma, kāda tiek aplūkota pamata lietā,**

ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā un līdz ar to uz to attiecas šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteiktais diskriminācijas aizliegums;

- 2) Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesā iesniegtos statistikas datus un trūkstot pretējiem pierādījumiem, tā varētu pamatoti uzskatīt, ka šai tiesību normai pretrunā ir valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru pensiju ārkārtas palielinājums netiek piemērots ievērojami lielākam pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu procentuālajam īpatsvaram;

- 3) Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja, veicot pārbaudi, kas ir iesniedzējtiesas pienākums, lai atbildētu uz otro jautājumu, tā nonāktu pie secinājuma, saskaņā ar kuru faktiski ievērojami lielāks procentuālais īpatsvars pensionāru sieviešu nekā pensionāru vīriešu ir nelabvēlīgā situācijā, jo uz minimālajām pensijām neattiecas pamata lietā aplūkotajā indeksācijas sistēmā paredzētais ārkārtas palielinājums, šī nelabvēlīgā situācija nevar tikt pamatota ar to, ka strādājošās sievietes agrāk pensionējas [un] ka viņas ilgāku laikposmu saņem savu pensiju, ne arī ar to, ka tajā pašā 2008. gadā uz kompensējošās piemaksas saņemšanai noteikto minimumu arī attiecās ārkārtas palielinājums.

[Paraksti]